

вчально-методичним посібником для самостійного вивчення дисципліни «Ринок праці», автори брали приклади із практичної діяльності органів Мінпраці України і центрів державної служби зайнятості різного рівня. Практичні заняття насичені багатьма прикладами державної практики з посилками на додаткову інформацію.

Таким чином, навчально-методичні посібники для самостійного вивчення навчальних дисциплін, які складені у відповідності до вказаних вище вимог, повинні виконувати роль одного із основних засобів індивідуалізації навчального процесу. Ураховуючи швидкі зміни, які відбуваються в соціально-економічній, політичній і законодавчій діяльності в країні, дані посібники повинні мати такі незмінні принципів основи, щоб зміна окремих конкретних показників у вказаних сферах суспільного розвитку в цілому не впливала б на зміст посібників і вони могли бути затребувані на протязі 5—10 років.

I. А. Вдовиченко, асист.,
кафедра фінансів підприємств

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ»

З кожним роком у вищих навчальних закладах підвищується значення самостійної роботи студентів. Запропонувати перелік різних форм і методів організації СРС, з якого кожен студент зміг би обрати найцікавіше та найбільш корисне для себе — важливе завдання викладача.

Оскільки самостійна робота студентів провадиться як в аудиторії, так і поза її межами і може бути як колективною, так і індивідуальною, викладачеві необхідно розробити завдання різного змісту та складності, які б враховували специфіку її проведення.

Дисципліна «Фінанси підприємств» включає в себе широке коло актуальних питань, що дає змогу студентові обрати для самостійної роботи ті завдання, вирішення яких матиме для нього найбільшу теоретичну та практичну цінність.

Щодо СРС в аудиторії, то нами пропонується створення малих груп, так званих тимчасових творчих команд, метою роботи яких є досягнення певних навчальних цілей. Зважаючи на невелику кіль-

кість годин, що відводиться на опрацювання матеріалу в аудиторії, доцільно організувати семінарсько-практичне заняття таким чином, щоб в ньому містилися як обговорення проблемних, так і розкриття обов'язкових питань плану лекцій теми і розв'язування задач.

Як приклад пропонується такий варіант проведення заняття. Перший етап — відповіді після самостійної роботи у групах на заготовлені викладачем теоретичні питання теми загального характеру. Другий етап передбачає самостійне формулювання питань студентами кожної групи до команд-суперників, а також відповіді на них. Третій етап — вирішення всередині команди та пояснення усій групі розданих викладачем задач однакового ступеню складності. Четвертий етап вимагає від студентів крім володіння теоретичним матеріалом, вміння вирішувати проблемні завдання, що стосуються теми семінару.

Кожна відповідь обговорюється членами команди, відбувається обмін знаннями та навичками студентів, результатом чого є висока ефективність спільної роботи.

Викладач повинен бути координатором дій студентів, спонукати, а не примушувати їх до вирішення поставлених завдань, основною рушійною силою за даних обставин є інтерес до того, що відбувається навколо, усвідомлення студентами їх значущості — фактично вони, а не викладач, є основними дійовими особами в аудиторії.

Самостійна індивідуальна робота студентів поза межами аудиторії може включати в себе: створення кейсів, зіставлення різних точок зору до проблем заняття (курсу), опрацювання періодичних видань та матеріалу з мережі Internet по обраному питанню, розгляд проблемних ситуацій, складання словнику термінів, понять та визначень теми (курсу), створення кросвордів, блок-схем та інтелект-карт у рамках заняття тощо.

Велике значення у СРС відіграє консультування з викладачем. Саме воно допомагає глибше розкрити здібності студента, виявити його сильні сторони та зосередити увагу на прогалинах у знаннях. Слід визначити роль викладача залежно від його втручання в самостійну діяльність студента. Існує чотири ролі, які може відігравати викладач. Це лектор, керівник, консультант та модератор. Залежно від ситуації та підготовленості студентів обирається та чи інша поведінка, причому лектор найбільш жорстко контролює хід виконання та результати СРС, а модератор переважно виконує функції спостерігача, що стимулює мислення студента.

Будь-яка робота студентів без належного контролю та оцінювання може втратити свій сенс. Необхідно виділити найважливіші, на нашу думку, вимоги до системи контролю самостійної роботи: завчасне інформування студентів про зміст та форми контрольних заходів; узгодженість засобів контролю та методики проведення занять; обов'язкове охоплення контролем усіх студентів; сприяння розвитку мислення та уміння аналізувати студентами рівня та якості виконаних ними завдань.

Хоча знання повинні стати найкращою винагородою самостійного навчання, оцінка, як відомо, є також вагомим мотиваційним важелем у роботі зі студентами. Для того, щоб запобігти непорозумінням з аудиторією, пропонується заздалегідь довести до неї критерії оцінювання, а також запропонувати ввести системою анонімного оцінювання одногрупників та самооцінку.

Вищенаведені підходи до організації самостійної роботи студентів розвиватимуть креативне мислення, творчий потенціал та результативність дій майбутніх фахівців.

*О. В. Востряков, старш. викл.,
Г. В. Махова, асист.,
кафедра стратегії підприємств*

ВИКОРИСТАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ У КУРСІ «МІКРОЕКОНОМІКА»

Однією з основних професійних характеристик сучасного фахівця є здатність до самостійної роботи, творчого підходу до вирішення поставлених завдань. Формування таких навичок є одним з основних завдань сучасної освіти. Таку підготовку слід починати вже при вивченні загальноекономічних дисциплін в процесі самостійної та індивідуальної роботи.

Серед завдань, що використовуються викладачами кафедри стратегії підприємств при викладанні курсу «Мікроекономіка», значну роль відіграють індивідуальні завдання, які можуть бути двох типів.

Завдання першого типу включають два пункти: теоретичне питання та задача. Відповідь на питання вимагає поглибленого вивчення теоретичного матеріалу, що передбачає роботу з основними і додатковими літературними джерелами, науковий пошук,